

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 8-9 september 2015

Dagordningspunkt 16 (rådet)

Dagordningspunkt (gemensamma kommittén, rättsliga frågor)

Rubrik: Förslag till dataskyddsdirektiv för det brottsbekämpande området

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument:

11975/15 DATAPROTECT 138 JAI 655 DAPIX 148 FREMP 182

COMIX 401 CODEC 1178

Fakta-PM Justitiedepartementet 2011/12:FPM119.

KOM (2012) 10 slutlig Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: inför RIF-råden i december 2012, mars, juni och december 2014.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: muntlig information den 13 mars 2012 och den 14 februari 2013 samt inför RIF-rådet i mars 2014. Överläggning i Justitieutskottet den 25 mars 2014 och den 17 september 2015.

Tidigare behandlad vid möte med Konstitutionsutskottet: information den 20 november 2012.

Bakgrund

Den 25 januari 2012 presenterade kommissionen sitt förslag till en genomgripande reform av EU:s regler om skydd för personuppgifter. Paketet omfattar dels en förordning med en generell reglering som ska ersätta dataskyddsdirektivet (direktiv 95/46/EG), dels ett nytt direktiv med särregler för den brottsbekämpande sektorn som ska ersätta det gällande dataskyddsrambeslutet (rambeslut 2008/977/RIF). Vid RIF-rådet i juni 2015 togs beslut om en allmän inriktning för dataskyddsförordningen. Genom det beslutet utvidgades också direktivförslagets tillämpningsområde från att endast gälla behandling av personuppgifter för att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder till att även omfatta verksamhet i syfte att skydda mot samt förebygga hot mot den allmänna säkerheten. Till skillnad från dataskyddsrambeslutet ska det nya direktivet inte bara omfatta utbyte av information över gränserna utan även rent nationell personuppgiftsbehandling inom tillämpningsområdet.

Efter beslutet om allmän inriktning om dataskyddsförordningen i juni 2015 har tempot i direktivförhandlingarna ökat kraftigt. Alla parter har vid olika tillfällen uttryckt att man vill att båda instrumenten beslutas som ett paket. I relation till Europaparlamentet (EP) har förhandlingarna om dataskyddsinstrumenten också betydelse för förhandlingarna om förslaget till direktiv om flygpassageraruppgifter (PNR) och förslaget till en europeisk åklagarmyndighet (Eppo).

RIF-rådet den 8-9 oktober ska besluta om en allmän inriktning rörande hela direktivförslaget.

Av ordförandeskapets preliminära planering för RIF-rådet i december framgår att man då hoppas på en politisk överenskommelse om en kompromiss med EP beträffande både förordningen och direktivet.

Förhandlingarna

Sverige har under förhandlingarna arbetat för att direktivet ska ge tillräckligt utrymme för medlemsstaterna att behålla den nationella reglering som krävs med hänsyn till deras vitt skilda lagstiftningar och organisationer för brottsbekämpning och upprätthållande av allmän ordning och säkerhet.

När det gäller principer för personuppgiftsbehandling har Sverige stött en anpassning till de krav som ställs på de brottsbekämpande myndigheternas informationsbehandling och arbetat för att de brottsbekämpande myndigheternas och domstolarnas möjligheter att bedriva en effektiv och rättssäker verksamhet med hjälp av modern teknik inte ska försvåras. Sverige har också verkat för att regleringen, inklusive överföring av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organ, inte

ska medföra utökade administrativa bördor för myndigheterna som inte motsvaras av ett mervärde från integritetsskyddssynpunkt.

Sverige har också drivit frågan om att behandling för arkiv- och forskningsändamål ska säkerställas och att möjligheterna att nationellt reglera informationsutbyte mellan myndigheter inte inskränks. Särskild vikt har i detta sammanhang också lagts vid frågan om att full hänsyn ska tas till grundlagsskyddade fri- och rättigheter, framför allt rätten att ta del av allmänna handlingar. Det har också varit viktigt att anpassa regleringen av den enskildes rättigheter och den personuppgiftsansvariges skyldigheter och ansvar till de särskilda förutsättningar som gäller i de brottsbekämpande myndigheternas och domstolarnas arbete.

När det gäller regleringen av tillsynsmyndigheternas uppdrag och befogenheter har Sverige verkat för att anpassa den till förutsättningarna inom det brottsbekämpande området, begränsa den till vad som är nödvändigt för att säkerställa myndigheternas självständighet och likartade förutsättningar att utföra sitt uppdrag och att det i övrigt lämnas åt medlemsstaterna att reglera den nationella förvaltningen.

I den del av förslaget som reglerar rättsmedel, ansvar och sanktioner har Sverige verkat för att regleringen inte ska gå utöver vad som behövs för att nå målen och att den inte ska medföra en harmonisering av medlemsstaternas nationella straff- eller processrätt. Sverige har verkat för att anpassa förslaget i denna del till att personuppgiftsansvariga inom direktivets tillämpningsområde regelmässigt är offentliga myndigheter.

Med hänsyn till förslagets komplexitet och till att det kommer att krävas omfattande lagstiftningsåtgärder och anpassningar av myndigheternas it-stöd har Sverige i förhandlingarna verkat för en länge genomförandetid än två år.

Riksdagen lämnade i subsidiaritetsprövningen av förslaget ett motiverat yttrande med innebörden att det, i den del det avser nationell personuppgiftsbehandling, strider mot subsidiaritetsprincipen. I nuläget bedöms det inte finnas tillräckligt stöd bland medlemsstaterna i rådet för att driva frågan att nationell personuppgiftsbehandling inte skulle omfattas av direktivet.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har angivit artikel 16.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som rättslig grund för förslaget till dataskyddsdirektiv. Beslut fattas enligt det ordinarie beslutsförfarandet, vilket betyder att det krävs kvalificerad majoritet i rådet samt enighet med Europaparlamentet för att anta det föreslagna direktivet.

Svensk ståndpunkt

Under förutsättning att förhandlingarna resulterar i att förslaget till direktiv ger utrymme för tillräcklig särreglering på nationell nivå för olika myndigheter och sektorer och för reglering t.ex. inom ramen för processlagstiftningen, kan förslaget att dataskyddsdirektivet ska omfatta även nationell personuppgiftsbehandling godtas.

Vissa frågor av horisontell natur förhandlas fortfarande. Det gäller främst frågan om det är direktivet eller förordningen som ska tillämpas vid överföring av personuppgifter som samlats in för direktivets syften när dessa ska behandlas för andra syften och ändamål som ligger utanför direktivets tillämpningsområde. Detta påverkar sannolikt bl.a. omfattningen av det lagstiftningsarbete som krävs för genomförandet. Under förutsättning att de pågående förhandlingarna leder till nödvändig tydlighet i dessa frågor och att den slutliga texten i övrigt inte avviker avsevärt från texten som den ser ut i dag, bedömer regeringen att det nu finns möjligheter att uppnå en godtagbar balans mellan olika intressen i direktivet. Regleringen har i vissa delar fortfarande ett något större omfång och detaljeringsgrad än vad Sverige har eftersträvat men utformningen bedöms kunna godtas som en acceptabel kompromiss i rådet.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet antog sin förstaläsningsposition den 12 mars 2014. EP:s förslag går i vissa delar i samma riktning som medlemsstaternas uppfattning, men många av de alltför detaljerade och ingripande bestämmelserna kvarstår eller föreslås bli ännu mer ingripande.

Förslaget

En redogörelse för kommissionens förslag finns i FaktaPM 2011/12:FPM119.

Gällande svenska regler och förslagens effekter på dessa

Den nya allmänna regleringen föreslås få formen av en förordning, vilket minskar utrymmet för nationell reglering. Förordningen kommer att gälla för sådan verksamhet som inte är brottsbekämpande även inom de myndigheter som berörs av direktivet.

Det föreslagna direktivet påverkar flertalet dataskydds- och registerförfattningar inom direktivets tillämpningsområde, t.ex. polisdatalagen (2010:361) och motsvarande lagar och förordningar för andra myndigheter i rättsväsendet (Tullverket, Kustbevakningen, åklagarväsendet, de allmänna domstolarna, Kriminalvården med flera). Dessutom påverkas bl.a. lagen (2013:329) med vissa bestämmelser om skydd för personupp-

gifter vid polissamarbete och straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen samt ett stort antal registerförfattningar. Genomförandet kommer sannolikt att kräva betydande insatser

Ekonomiska konsekvenser

Det nya dataskyddsdirektivet kan bedömas innebära ekonomiska konsekvenser för myndigheterna i rättskedjan, bl.a. i form av ombyggnad av IT-system. Det är inte möjligt att i nuläget uppskatta de faktiska budgetära konsekvenserna. Regeringens utgångspunkt är dock att eventuella utökade kostnader ska rymmas inom stats- och EU-budgetens befintliga ramar.